

ризик та невизначеність на ринку. Причому, в практиці спостерігаються одночасно і реляційний, і конкурентний тип поведінки.

Отже, вступ підприємства до партнерства, з одного боку, виступає як отримання нових (збереження існуючих) компетенцій, з іншого — як спосіб зменшити невизначеність зовнішнього середовища та зменшити ступінь ризику функціонування внаслідок формування партнерських відносин з іншими учасниками ринку. При цьому спільна діяльність в межах партнерства базується на взаємовигідному використанні партнерських ресурсів, досвіду, знань, спільному взаємному навчанні.

Стратегічні партнерства підприємств на сьогодні є невід'ємним елементом ринкових відносин, а їх формування є одним зі способів забезпечення розвитку підприємств в умовах «нової економіки».

Література

1. Кузнецов А.В. Новая экономика и новая экономическая парадигма // Экономическая наука современной России. — 2002. — №2. <http://www.ifs.ru/upload/neco.pdf>

2. Хэмел Г. Стратегическая гибкость / Г. Хэмел, К. Прахалад, Г. Томас, Д. О'Нил; пер. с англ. — СПб.: Питер, 2005. — 386 с.

Мельник О.В.,

ст. викл. кафедри стратегії підприємства, ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», Україна

Melnyk O.

Sen. lec. Department of Strategy enterprises, Vadym Hetman Kyiv National Economic University, Ukraine

РИНКОВА ВАРТІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Здійснено спробу дослідити роль нематеріальних активів у процесі створення ринкової вартості підприємства, а також механізм їх перетворення у стратегічні ресурси фірми.

ENTERPRISE'S MARKET VALUE IN THE CONTEXT OF INTANGIBLE ASSETS

An attempt to explore the role of intangible assets in the process of establishing the market value of the company and the mechanism of their transformation in the firm's strategic resources.

Сучасні тенденції розвитку економіки, посилення ролі нематеріальної, інформаційної складової та знань для виробництва конкурентоспроможної продукції призвели до того, що з'явилась

нова проблема, яка полягає у визначенні ролі нематеріальних активів, яку вони відіграють у процесі оцінки ринкової вартості підприємства.

Зарубіжні компанії почали фокусувати свою управлінську діяльність на нематеріальних активах, однак в Україні вартість підприємства досить рідко асоціюється з таким активами. Це пов'язано насамперед з труднощами оцінки такого роду активів та постановку їх на баланс підприємства.

У світовому досвіді є приклади, коли постановка на баланс нематеріальних активів (у даному випадку товарних знаків) відіграла досить важливу роль у випадку захисту від недобросовісного поглинання (рейдерства) [1].

До недавнього часу українськими підприємствами була недооцінена роль нематеріальних активів у процесі створення вартості. Крім того вартість бізнесу з урахуванням нематеріальних активів цікавить інвесторів у разі купівлі фірми, чи власників у разі визначення розміру роялті, якщо підприємство вирішило працювати за договорами франшизи. Для підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності вітчизняним підприємствам необхідний інструмент створення вартості на основі управління нематеріальними активами. Тому актуальним є завдання розробки та впровадження ефективної системи управління нематеріальними активами.

У практиці вітчизняних підприємств лише поодинокі зустрічаються випадки оцінки нематеріальних активів для передачі їх під заставу при банківському кредитуванні.

Усвідомлення значення і ролі НМА відбулося на Заході ще на початку 1960-х рр. та знайшло відображення у роботах А. Андерсен, Г. Беккера, Д. Белл, Л. Едвінссона, М. Мелоуна, Т. Стюарт та ін. Українські вчені почали працювати над цим питанням дещо пізніше. Значний внесок у розробку методологічних засад і практичних рекомендацій щодо урахування НМА в діяльності вітчизняних підприємств зробили Д. Богиня, М. Дороніна, А. Колот, В. Куценко, Н. Лук'янченко, Л. Михайлова, Н.І. Головінов, В.О. Протопопова та ін. Окремий, але органічний, аспект формування методології діагностики активів підприємства являють проблеми фінансової оцінки активів, які висвітлені в дослідженнях Е. Брукінга, І. Р. Рейлі, Р. Швайса, С. Едвінсона Б.Лева, О. Бутнік-Сіверського, О. Мендрула, Н. Симонової, І. Репіна та ін. Теоретичні та практичні аспекти управління вартістю підприємства в різній мірі досліджували у своїх працях С. Валдайцева, В. Клейнера, А.Козирев, Т. Коллера, Т. Коупленда, В. Макаров, Дж. Муррін та ін.

Незважаючи на значну кількість публікацій присвячених суті, ролі, розвитку та управлінню НМА багато аспектів цієї проблеми мають потребу в науковій розробці подальших досліджень. Залишаються дискусійними та методологічно нерозвинутими такі аспекти, як вплив НМА та їх структури на ринкову вартість підприємства, а також їх управлінська оцінка та облік для різних галузей підприємств з метою прийняття стратегічних рішень, які б задовольняли інтереси власників, менеджерів, робітників та інвесторів.

На сьогодні існує безліч управлінських технологій, що дозволяють оцінити той чи інший аспект ефективності діяльності підприємства, однак всі вони мають певні недоліки які полягають у тому, що в них відсутні взаємозв'язані критерії та цільові нормативи ефективності, що заважає оцінити підсумкову дію такої управлінської системи на бізнес у цілому [2].

Саме тому, на нашу думку, ефективними є ті методи оцінки ефективності діяльності підприємства, що базується на оцінці зростання вартості підприємства як основного критерію ефективності менеджменту.

Дана концепція дістала більшого розвитку у зарубіжних дослідників, оскільки вартість компанії на заході є основним критерієм, за яким оцінюється ефективність її діяльності на ринку. Мова йде про зростання капіталізації активів підприємств, у тому числі і нематеріальних, що забезпечує інвестиційну привабливість підприємства, а також його стійкість в кризових явищах.

Саме капіталізація характеризує здатність підприємства ефективно використовувати свої ресурси, перетворювати їх у високоліквідні активи, які працюють створюючи певні конкурентні переваги, які важко імітовані для конкурентів.

Тому завдання управління нематеріальними активами підприємства на основі оцінки рівня їх капіталізації полягають у нарощуванні їхньої вартості, зростанні вартості підприємства в цілому, підвищенні його конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості і можуть бути вирішені шляхом ідентифікації НМА, постановки їх на облік та ефективного управління активами загалом.

Література

1. *А. Рудой*. Матеріальні слабости нематеріального актива // Журнал Компаньон. — 2007. Джерело доступу <http://www.companion.ua/Articles/Content/?Id=13681&Callback=74>

2. *Федорова Г.П.* Механізми управління активами підприємств на основі їх капіталізації, Інститут регіональних досліджень НАН України.

— Джерело доступу http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/En/EM/2008_5_2/Zbirnik_EM_08_2_261.pdf

3. *І.М. Рєпіна* Ідентифікація та класифікація активів підприємства // Стратегія розвитку України. Наук.журнал. — №1. — 2009. — 386 с.

Мендрул О. Г.,

д-р екон. наук, професор,
Домашенко Т. С., аспірант
кафедри економіки підприємств,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима
Гетьмана», Україна

Mendrul A. G., Doctor of

Economics, Professor Ministry of
education and science of Ukraine
Vadim Hetman
Kyiv National Economic
University, Ukraine

Domashenko T. S. PhD student
Ministry of education and science of
Ukraine Vadim Hetman Kyiv
National Economic University,
Ukraine

СТАНОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ МОДЕЛІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Висвітлено передумови становлення корпоративного сектору економіки України. Представлено сутнісні характеристики та особливості вітчизняної моделі корпоративного управління, її відмінності в порівнянні з «класичними» моделями. Наведено національні Принципи корпоративного управління.

DOMESTIC FORMATION MODEL OF CORPORATE GOVERNANCE

Deals with prerequisites of corporate sector in Ukraine. Presented substantial characteristics and features of the national model of corporate governance, its differences in comparison with «classic» models. There are national principles of corporate governance.

Приватизаційні процеси 1990-х рр. зумовили структурні зміни в національній економіці. В країні з'явилося близько 35 тисяч акціонерних товариств та майже 20 млн власників цінних паперів, а більша частина промисловості (70 %) сьогодні існує саме у формі акціонерних товариств. Утворення прошарків акціонерів та управлінців зумовило необхідність виникнення системи, яка б регулювала їх взаємовідносини. В світовій практиці таку функцію покликана виконувати модель корпоративного управління, яка обумовлена особливостями національного менеджменту та